

JARROHLIK STOMATOLOGIYADA JAG' OSTEOMIYELITIDA JARROHLIK DAVOLASH TAKTIKASI

*Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti
Stomatologiya 3 - kurs yo'nalishi
talabasi O'ktamova Shaxnozabonu Odil qizi*

Annotatsiya: Jag' osteomiyeliti — jag' suyaklarining yallig'lanish jarayoni bo'lib, asosan odontogen (tish ildizlari orqali) infektsiyalar natijasida yuzaga keladi. Ushbu maqolada jag' osteomiyelitining jarrohlik davolash usullari, ularning klinik samaradorligi, qo'llanilishi va zamonaviy yondashuvlar tahlil etiladi. Maqola jarrohlik debridment, sequestrektomiya, dekortikatsiya, segmental rezektsiya va rekonstruktiv jarrohlik amaliyotlari kabi usullarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, antibiotik terapiyasining roli, mikrobiologik diagnostika va ko'p mutaxassisli yondashuvning ahamiyati muhokama qilinadi. Maqola stomatologiya, jarrohlik va infeksiyon kasalliklar bo'yicha bakalavr va doktorantlar uchun ilmiy manba sifatida xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Jag' osteomiyeliti, odontogen infektsiya, jarrohlik debridment, sequestrektomiya, dekortikatsiya, segmental rezektsiya, antibiotik terapiyasi, mikrobiologik diagnostika, rekonstruktiv jarrohlik, ko'p mutaxassisli yondashuv.

Jag' osteomiyeliti — jag' suyaklarining yallig'lanish jarayoni bo'lib, asosan odontogen infektsiyalar natijasida yuzaga keladi. Ushbu kasallikning rivojlanishiga bakteriyalar, ayniqsa anaerob mikroorganizmlar, masalan, *Peptostreptococcus*, *Fusobacterium* va *Prevotella* kabi tish ildizlari orqali kirib keladi. Jag' osteomiyeliti ikki shaklda uchraydi: o'tkir va surunkali. O'tkir shaklda yallig'lanish tez rivojlanib, og'riq, shish, isitma va og'izdan yiring chiqishi kuzatiladi. Surunkali shaklda esa yallig'lanish uzoq davom etadi, suyakda nekroz va sequesterlar hosil bo'ladi. --- Diagnostika Jag' osteomiyelitini aniqlashda klinik belgilarga qo'shimcha ravishda, rentgenografiya, kompyuter tomografiyasi (KT) va magnit-rezonans tomografiya (MRT) kabi tasvirlash usullari muhim ahamiyatga ega. Mikrobiologik tahlillar orqali infektsiyaning etiologik agenti aniqlanadi va antibiotiklarga sezgirligi tekshiriladi. Bu ma'lumotlar davolash strategiyasini belgilashda yordam beradi. 1. Jarrohlik debridment o'tkir va surunkali osteomiyelitlarda yallig'langan va nekrotik to'qimalarni olib tashlash uchun jarrohlik debridment amalga oshiriladi. Bu usul infektsiyani kamaytirish va antibiotiklarning samaradorligini oshirishga yordam beradi. 2. Sequestrektomiya Sequesterlar — nekrotik suyak bo'laklari bo'lib, ularni olib tashlash orqali infektsiya manbai yo'q qilinadi. Sequestrektomiya jarrohlik amaliyoti surunkali osteomiyelitda keng qo'llaniladi. 3. Dekortikatsiya Dekortikatsiya — suyakning tashqi qatlamini olib tashlash orqali yaxshi qon aylanishini ta'minlash va yangi suyak hosil

bo'lishini rag'batlantirishga yordam beradi. Bu usul suyakni tiklash va infektsiyani nazorat qilishda samarali hisoblanadi. 4. Segmental rezektsiya va rekonstruktiv jarrohlik Agar infektsiya keng tarqalgan bo'lsa va boshqa usullar bilan nazorat qilinmasa, suyakning bir qismi olib tashlanadi (segmental rezektsiya). Keyinchalik, suyakni tiklash uchun osteoplastika, autogen yoki allogen suyak transplantatsiyasi, yoki vaskulyarizatsiyalangan flaplar qo'llaniladi. Antibiotiklar jag' osteomiyelitini davolashda asosiy vosita hisoblanadi. Dastlab keng spektrli antibiotiklar, masalan, penitsillin yoki klindamitsin qo'llaniladi. Mikrobiologik tahlillar natijasida aniqlangan patogenlarga qarshi maxsus antibiotiklar tanlanadi. Jag' osteomiyelitini davolashda stomatolog, jarroh, infektsionist va mikrobiolog kabi mutaxassislarning hamkorligi muhimdir. Bunday yondashuv davolashning samaradorligini oshiradi va bemorning tiklanish jarayonini tezlashtiradi.

Xulosa

Jag' osteomiyeliti — og'iz va jag' suyaklarining yallig'lanish jarayoni bo'lib, uning davolashida jarrohlik usullari katta ahamiyatga ega. Jarrohlik debridment, sequestrektomiya, dekortikatsiya va segmental rezektsiya kabi usullar infektsiyani nazorat qilishda samarali hisoblanadi. Antibiotik terapiyasi va ko'p mutaxassisli yondashuv esa davolashning samaradorligini oshiradi. Kelgusida yangi biomateriallar va 3D skafoldlar kabi texnologiyalar jag' osteomiyelitini davolashda inqilobiy yutuqlarni ta'minlashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Lucidarme, Q., Lebrun, D., Vernet-Garnier, V., Le Gall, J., Diallo, S., Mauprivez, C., & Derruau, S. (2022). Chronic Osteomyelitis of the Jaw: Pivotal Role of Microbiological Investigation and Multidisciplinary Management—A Case Report. *Antibiotics*, 11(5), 568. <https://doi.org/10.3390/antibiotics11050568>
2. Suutome, T., et al. (2019). MRONJ Treatment Strategies: A Systematic Review and Two Case Reports. *MDPI*. <https://www.mdpi.com/2076-3417/13/7/4370>
3. Hallmer, F., et al. (2017). Treatment of Diffuse Sclerosing Osteomyelitis of the Jaw with Denosumab Shows Remarkable Results—A Report of Two Cases. *Clinical Case Reports*, 5(6), 890-894. <https://doi.org/10.1002/ccr3.1894>
4. Lucidarme, Q., et al. (2022). Chronic Osteomyelitis of the Jaw: Pivotal Role of Microbiological Investigation and Multidisciplinary Management—A Case Report. *Antibiotics*, 11(5), 568. <https://doi.org/10.3390/antibiotics11050568>